

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Розглянуто основні напрями вдосконалення інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки областей Західного регіону України. Визначено шляхи підвищення інвестиційної привабливості у сільському господарстві регіону та заходи, що сприятимуть зміцненню та підвищенню рентабельності сільськогосподарського виробництва, покращенню інвестиційного іміджу України та збільшенню обсягів залучення іноземних інвестицій та інвестицій в основний капітал, в її економіку.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, агропромисловий комплекс, аграрний сектор економіки.

На сьогодні для України сільське господарство – ключова галузь, яка має потужний інвестиційний потенціал. Подальший розвиток аграрного сектору економіки України визначається рівнем інвестиційних можливостей та інвестиційною привабливістю галузі. Пріоритетними напрямами реалізації аграрної політики є нарощування виробництва та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору, збільшення експорту сільськогосподарської продукції, розвиток інфраструктури аграрного ринку, формування цілісної системи фінансово-кредитного забезпечення агропромислового комплексу, вдосконалення механізмів реалізації та захисту прав громадян на землю, а також створення привабливих умов для розвитку соціальної сфери села. Для реалізації цих завдань і потрібні іноземні інвестиції, що через низку причин надходять в економіку нашої країни поки що в недостатньому обсязі [6].

Згідно з даними Міністерства аграрної політики України, основними галузями агропромислового комплексу України є: землеробство; тваринництво; технічне забезпечення агропромислового комплексу; харчова та переробна промисловість; ветеринарна медицина; рибне господарство; насінництво та розсадництво України; садівництво, виноградарство і виноробство; розвиток сільських територій; контроль якості; Укрголовдержкарантин. В останні роки відбулася деякі зміни інвестиційних пріоритетів у АПК. Основний приріст інвестицій було спрямовано в сільське господарство, особливо у тваринництво. На сьогодні сільське господарство є однією з найпривабливіших для інвесторів галузей.

Розвиток високотехнологічних галузей агропромислового комплексу, створення нових і реконструкція потужностей харчової і переробної промисловості є одним з найбільш пріоритетних напрямів у сфері залучення іноземних інвестицій в областях Західного регіону України, який володіє значним потенціалом для розвитку аграрного сектору, а саме: вигідним географічним розташуванням, сприятливими природно-кліматичними умовами, родючими землями. Природно-кліматичні умови сприятливі для вирощування переважної більшості сільськогосподарських культур, зокрема конкурентоспроможних (ріпак, круп'яні культури, пшениця, жито, кукурудза, цукрові буряки). Пріоритетними напрямами спеціалізації аграрного сектору для областей Західного регіону України є: рослинництво (виробництво зерна, цукрових буряків, картоплі, овочів, фруктів (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська,

Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області)); льону (Чернівецька обл.); садівництво, зокрема виноградарство та виноробство у Закарпатській області; тваринництво (виробництво молока та м'яса); птахівництво; конярство, вівчарство – в Івано-Франківській області; кролівництво, вівчарство, рибне господарство – у Чернівецькій області; харчова промисловість та перероблення сільськогосподарської продукції (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області).

З метою забезпечення комплексного підходу до формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні, активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки Міністерством економіки України, Міністерством аграрної політики України, обласні Держадміністрації розробили низку нормативно-законодавчих документів. У межах своїх повноважень Мінагрополітики України організовує виконання актів законодавства і здійснює систематичний контроль за їх реалізацією [15]. Державне регулювання діяльності у сфері аграрної політики здійснюється на основі Стратегій розвитку областей Західного регіону України. Згідно з положеннями Стратегій розвитку, розроблено Програми розвитку інвестиційної діяльності в областях Західного регіону України [10] з використанням SWOT-аналізу. Використання SWOT-аналізу дає змогу визначити сильні та слабкі сторони стосовно розвитку сільського господарства і перероблення сільгосппродукції. У Західному регіоні України сильними сторонами є: багатопрофільний сільськогосподарський комплекс; повернення права власності на землю селянам; становлення фермерських господарств; наявний досвід господарювання в колективних господарствах; наявність матеріальної бази для харчової промисловості.

Сприятливими чинниками для формування стабільного інвестиційного клімату в областях Західного регіону є створення сучасних регіональних кластерів (у промисловості, АПК, туризмі), розвиток виробництва екологічно чистої продукції, розвиток садівництва, рибного господарства, конярства, вівчарства. До слабких сторін можна віднести: низьку ефективність сільського господарства; дефіцит обігових коштів; різке скорочення кількості функціонуючих колективних сільськогосподарських підприємств; скорочення обсягів виробництва сільгосппродукції переробної промисловості; значне зменшення енергонасиченості у сільському господарстві; недостатнє запровадження інтенсивних технологій; ризиковані природні умови ведення сільського господарства; дрібнотоварне сільгоспвиробництво; неефективне використання сільгоспугідь; неналагоджену систему збирання та реалізації залишків с/г продукції у селянських господарствах; занепад сировинної бази (скорочення площ посіву технічних культур, зменшення поголів'я, ін.); несприятливе співвідношення цін на сільгосппродукцію та товари матеріально-технічного забезпечення сільського господарства; значна кількість гірських поселень з екстремальними умовами ведення сільськогосподарського виробництва.

Інвестиційна криза в АПК останніх років за економічним змістом – прямий результат системно-фінансової кризи аграрно-промислової сфери. Чинники, що призвели до погіршення інвестиційного клімату в АПК [11]: 1) зменшення припливу фінансових ресурсів у галузі АПК (падіння виторгу від реалізації продукції) внаслідок скорочення платоспроможного попиту населення на продовольство; 2) додаткове зниження прибутків вітчизняних ви-

робників через необґрунтовано високу частку імпортного продовольства на внутрішньому українському ринку (звуження ринку збуту); 3) здійснення в стислі терміни корінної перебудови всієї системи бюджетних відносин, відмова від державної підтримки сільського господарства без адекватної компенсації фінансових втрат виробникам продовольства; 4) збереження монополізованої структури промислового сектору вітчизняного АПК і відсутність ринкових механізмів, регулюючих цінові взаємини сільськогосподарських, переробних, торгово-закупівельних і ресурсощадних підприємств. Погіршення фінансово-вартісних пропорцій міжгалузевого обміну, формування дисбалансу між прибутками і витратами; 5) незавершеність процесів земельної реформи та інституційних перетворень в сільському господарстві та в суміжних галузях АПК.

Інвестиційні процеси в АПК мають такі складнощі: наявність кризових чинників загального макроекономічного характеру; нестабільність економічних процесів в перехідній економіці; відсутність належних політичних і економічних гарантій іноземних інвестицій; більш висока ефективність вкладень капіталу у фінансовий сектор вітчизняної економіки; вкрай заплутана і агресивна податкова система. Загрозу для формування стабільного інвестиційного клімату в областях Західного регіону становить також обмеженість власних сільгоспресурсів, зниження продуктивності сільського господарства, перешкоди на ринку збуту продукції АПК, екологічна небезпека, зокрема природні катаклізми.

Внаслідок реалізації заходів Програми розвитку інвестиційної діяльності в областях Західного регіону України, поліпшиться інвестиційний клімат в областях, що активізує інвестиційну діяльність, створить умови для зростання надходжень інвестицій в економіку області. Розвиток комплексів і галузей сільського господарства, зокрема харчової і переробної промисловості, за допомогою SWOT-аналізу є одним із пріоритетних напрямів розвитку областей у сфері економіки. Заходи, передбачені Програмою щодо сприяння інвесторам та організації механізмів інвестування, спрощення дозвільних процедур, спрямовані на підвищення інвестиційної привабливості області та різке збільшення надходжень інвестицій.

За даними Держкомстату України основними інвесторами в агропромисловий комплекс України є країни [9]:

- у сільське господарство: Кіпр (317 млн дол. США), Великобританія (133 млн дол. США), Данія (56,8 млн дол. США), Сполучені Штати Америки (51,5 млн дол. США), Німеччина (41,1 млн дол. США), Австрія (28,9 млн дол. США), Франція (20,7 млн дол. США), Російська Федерація (18,1 млн дол. США).
- у харчову промисловість: Нідерланди (570,6 млн дол. США), Швеція (222,8 млн дол. США), Кіпр (218,5 млн дол. США), Великобританія (148 млн дол. США), Сполучені Штати Америки (98,5 млн дол. США), Швейцарія (83 млн дол. США), Франція (73,2 млн дол. США), Німеччина (59 млн дол. США), Росія (44,3 млн дол. США).

Зокрема Волинська обл. протягом останніх років за обсягами приросту інвестицій посідає одне з провідних місць в Україні, але найменшу частку іноземних і вітчизняних інвестицій вкладають у сільське господарство, в якому інвестиції можуть спрямовуватися у перероблення рослинної продукції,

консервування, перероблення тваринницької продукції, створення тваринницьких комплексів, свинокомплексів, молочно-переробну промисловість. Є інвестори, котрі готові вкладати кошти у розвиток свинарства, вирощування великої рогатої худоби (ВРХ). На сьогодні інвестори готові вкласти 20 млн дол. у проект спорудження комплексу з вирощування ВРХ, але вони вимагають гарантії того, що матимуть прибуток від вкладених коштів [8]

Щодо Закарпатської області, то на сьогодні в ній зареєстровано 254 підприємств з іноземними інвестиціями угорського походження. Угорські інвестиції, спрямовані у сільське господарство, мисливство, лісове господарство, становлять 3,5 % (від загального обсягу). Загальна сума інвестицій, що надійшли з Німеччини, за весь період інвестиційної діяльності становить 34,7 млн дол. США (9,7 % від загальнообласного обсягу прямих іноземних інвестицій). Закарпатською облдержадміністрацією розроблено Проект нової Програми розвитку виноградарства та виноробства до 2025 р. на 342 млн грн [4], у якій розроблені механізми, які допоможуть відновити галузь; до 2025 р. заплановано збільшити площу виноградників майже на 70 % – до 7,5 тис. га; передбачено перехід на виключно європейські сорти. На реалізацію програми заплановано виділити доволі значну суму – майже 342 млн грн, це кошти державного та місцевих бюджетів.

Основними чинниками інвестиційної привабливості АПК Львівської області для іноземних інвесторів є: відносно вищий, порівняно з іншими регіонами, рівень приватизації сільськогосподарських підприємств та підприємств системи агробізнесу; наявність кваліфікованої, відносно незайнятої, а тому дешевої робочої сили з досвідом роботи в сільському господарстві та сфері агробізнесу за кордоном; вигідне географічне положення регіону; наближеність до кордонів з Польщею; наявність спеціальних економічних зон "Яворів" і "Трускавець"; потужний переробний сектор; відносно вищий рівень господарської освіченості сільськогосподарських працівників; розвиток агробізнесових кооперативів; розвинена мережа комерційних банків, їх філіалів, контор та кредитних спілок у сільській місцевості; наявність консалтингових служб, наукової і дослідної бази [5]. Станом на 15 липня 2010 р. підприємства агропромислового комплексу залучили інвестицій на суму 97,3 млн грн, що у 4,2 раза перевищує минулорічний рівень.

Сільське господарство Рівненської області становить майже четвертину її валового внутрішнього продукту, забезпечує сировиною переробну промисловість, створюючи основу експортного потенціалу [12]. Високим є рівень освоєння земель, придатних для сільськогосподарського виробництва. Наявність значного поголів'я худоби і птиці, насиченість на 100 га сільськогосподарських угідь худоби та птиці вища від середнього показника по Україні, наявність доріг з твердим покриттям до переважної більшості сільгосппідприємств; наявність в регіоні найбільших на Західній Україні виробників мінеральних добрив – ВАТ "Рівнеазот" та ТзОВ "Укртехнофос"; можливість залучення до використання земель, власники яких не використовують ці землі з передачею їх в оренду; наявність незадіяних тваринницьких приміщень; площа лісових угідь для заготівлі значних обсягів дикоростучих ягід – важливі чинники для інвестування в агропромисловий комплекс Рівненської області [12]. У 2009 р. в агропромисловий комплекс області залучено 206,9 млн

грн інвестиційних коштів. Інвестиційні кошти вкладались у технології вирощування сільськогосподарських культур, відновлення роботи тваринницьких комплексів, розвиток птахівництва та свинарства, модернізацію молочної галузі та переробних підприємств. Завдяки інвестиційним коштам з Республіки Молдова сумою 1,2 млн дол. в області працює спеціалізоване підприємство з найсучаснішого виробництва насіння цукрового буряка – ТзОВ "Дубнонасіння". Розвинені цукрова (3 цукрових заводи), молокопереробна (11 заводів), м'ясна (96 м'ясопереробних цехів), консервна, спиртова, пивоварна та хлібопекарська галузь. Виробляють цукор, хлібобулочні та кондитерські вироби, масло тваринне, сири, продукцію із незбираного молока, м'ясо, консерви та ковбасні вироби [1].

У Тернопільській обл. успішно виконують діяльність спільні українсько-німецьке підприємство ТОВ "Янке Україна" (виробництво фруктових та овочевих соків), українсько-російсько-швейцарське підприємство ЗАТ "Тютюн Імпекс" (виробництво тютюнових виробів) та ТОВ "Рапс Соя Трейдинг" (вирощування зернових культур); в Теребовлянському районі – новостворені підприємства із 100 % данським капіталом ТОВ "Ліндеванг" (виробництво сільськогосподарської продукції) та підприємство зі 100 % німецьким капіталом ТОВ "Агропрогрес – Теребовля". Станом на 1.07.2010 р. здебільшого в економіці підприємств області, що виробляють харчові продукти, напої та тютюнові вироби (17,1 %); сільськогосподарської галузі, мисливства, лісового господарства (10,6 %), були зосереджені найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій. За даними Тернопільської обласної адміністрації протягом останніх років економіка Тернопільської області розвивається достатньо високими темпами. Незважаючи на економічну кризу, рівень прямих іноземних інвестицій у підприємства області за минулий рік зріс на 113 %. На сьогодні в області діє 147 підприємств, які мають частку іноземного капіталу. Найбільше інвестицій надходить у сільськогосподарську галузь – понад 200 млн дол. [7].

Пріоритетні види економічної діяльності у Чернівецькій області стосуються таких галузей економіки: сільське господарство; рибне господарство; харчова промисловість та переробка сільськогосподарської продукції [2]. Іноземні інвестиції в економіку Чернівецької області становлять всього 2 %. Велика частка інвестицій надходить з Італії, Румунії, Туреччини та країн СНД. Сільське господарство (4 %) є одним із найбільш популярних серед інвесторів поряд з промисловістю (куди вкладають 60 % інвестицій) та сферою послуг (20 %) у Чернівецькій області [3]. На сьогодні ведуться переговори з інвесторами щодо побудови гуртового ринку сільськогосподарської продукції, комплексу з промислового вирощування кролів, лінії шокового заморожування продуктів.

Діяльність інвесторів в аграрному секторі економіки представлена великою кількістю компаній, які, незважаючи на фінансово-економічну кризу, сьогодні є найстабільнішою складовою економіки нашої держави. Однією з провідних фінансово-інвестиційних компаній України, що успішно працює на вітчизняному та міжнародному ринках є АТ "Українська фінансова група", яка разом із партнерами інвестувала у економіку країни понад 120 млн дол. [14], загальний обсяг інвестицій у об'єкти промислового та сільськогос-

подарського виробництва, що входять до пакету пріоритетних проектів АТ УФГ, перевищує 100 млн дол. Нині УФГ продовжує пошук на міжнародному ринку перспективних інвесторів і залучення їх до співпраці з українськими виробниками, забезпечує консалтинг, комплексне обслуговування інвестиційних проектів у різних галузях промисловості та сільського господарства України. На сьогодні Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) є комплексним інвестором в економіку країни, зокрема впроваджує проекти в аграрному секторі та переробній промисловості. Особливо важливими є зусилля ЄБРР у вирішенні проблеми нестачі обігового капіталу в аграрному секторі, середньо- та довготермінового кредитування сільгоспвиробників, створення прозорого зернового ринку, зокрема створення відповідної інфраструктури. Актуальним завданням у напрямі подальшого розвитку сільськогосподарської галузі є розвиток інфраструктури експорту сільськогосподарської продукції, мінімізація витрат у разі експорту, вихід сільськогосподарських підприємств на нові ринки збуту.

Ринок інвестицій найбільшою мірою виявляється через політику кредитування банками, сільськогосподарські підприємства кредитуються переважно комерційними банками. Водночас кредитування капітальних вкладень комерційними банками має серйозні вади: високі відсоткові ставки на кредит; надання засобів на порівняно короткий період. Це стримує розвиток сільського господарства і не сприяє ефективному використанню ресурсів. Визначення шляхів покращення фінансування інвестиційних проектів аграрних підприємств за рахунок кредитних ресурсів особливо важливе в умовах важкого економічного стану багатьох аграрних підприємств.

Інвестиції повинні надходити не лишень у виробництво, але і в технології, в науку. Необхідно залучати іноземний капітал для переведення агропромислового виробництва на сучасну технологічну базу [13]. Сільське господарство має бути визначене як пріоритетна галузь для інвестицій у наукові дослідження. На сьогодні недостатньо інвестиційних ресурсів, спрямованих на інноваційну діяльність, розвиток технічної бази сільськогосподарського виробництва. Ефективність інвестиційної політики щодо технічного оновлення сільськогосподарських підприємств на інноваційній основі та вдосконалення структури їх машинно-тракторного парку, комплексне формування інфраструктури ринку технічних засобів на регіональному і галузевому рівнях є важливим фактором залучення інвестицій в аграрний сектор економіки. Інвестиційні ресурси дають змогу здійснювати технічне переоснащення, освоювати випуск конкурентоспроможної продукції, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Аграрна політика Уряду у сфері вирощування та реалізації сільськогосподарської продукції у найближчій перспективі має бути спрямована на стійкий розвиток агропромислового комплексу на інноваційній основі, продовольчого забезпечення країни, утвердження повноцінного ринку землі, розвиток ринкової інфраструктури, нарощування експортного потенціалу, застосування узгоджених із нормами СОТ механізмів захисту національного аграрного ринку, створення умов для повноцінного розвитку села. Інвестиції в сільськогосподарську науку і техніку приведуть до економічного зростання, середовища, сприятливого для інновацій [6]. Втілюються у життя відповідні

заходи щодо впровадження ґрунтозахисної, енергозберігаючої системи землеробства, зменшення надмірного ущільнення ґрунтів, захисту піщаних ґрунтів від вітрової ерозії. Селекціонери працюють над створенням високопродуктивних імунних сортів озимого жита, ярого ячменю, жовтого кормового люпину; у галузі молочного скотарства створюються селекційні й товарні стада худоби поліського чорно-рябого типу.

Для збільшення виробництва валової продукції сільського господарства, поліпшення діяльності аграрного ринку в областях Західного регіону, покращення селекційно-племінної роботи розроблено стратегічні напрями залучення інвестицій в агропромисловий комплекс області, а саме: 1) у рослинництві: залучення під посів сільськогосподарських культур ріллі, що не обробляється; запровадження інтенсивних технологій вирощування сільгоспкультур, що забезпечили б отримання стабільних урожаїв, не погіршуючи при цьому потенційну родючість ґрунтів; збільшення площі конкурентоспроможних культур, зокрема цукрових буряків, ріпаку та круп'яних культур; поповнення машинно-тракторного парку високоефективною технікою; 2) у тваринництві: реконструкція та модернізація молочної галузі, зокрема встановлення доїльних залів; розвиток м'ясного скотарства; у свинарстві – створення нових ферм і племрепродукторів із розведення свиней м'ясного напрямку; відновлення роботи відгодівельних комплексів із свинарства та птахівництва; 3) у переробній галузі: реконструкція та технічне переоснащення окремих переробних підприємств м'ясної та молочної промисловості; запровадження нових технологій, освоєння випуску нових видів продукції; придбання і встановлення ліній швидкого заморожування плодів, ягід та овочів; технічне переоснащення комбікормових заводів із виробництва збалансованих комбікормів та концентратів.

Стратегічні напрями збереження та зміцнення економічної бази малих сіл безпосередньо пов'язані з реформуванням аграрного сектору економіки України та реалізацією аграрної політики держави і передбачають [13]: дальший розвиток земельних відносин та формування ринку землі; прискорення темпів формування селянських (фермерських) господарств, зокрема в малих селах; формування аграрного ринкового середовища; матеріально-технічне забезпечення сільськогосподарських товаровиробників; відновлення поголів'я худоби та тваринницьких ферм у малих селах; державна підтримка малих форм господарювання; сприяння держави фінансовому забезпеченню дрібних товаровиробників, які мешкають у малих селах і мають значні труднощі в розвитку власного бізнесу; повне використання природного та виробничого потенціалів.

Реалізація зазначених заходів сприятиме зміцненню та підвищенню рентабельності сільськогосподарського виробництва, покращенню інвестиційного іміджу України та збільшенню обсягів залучення іноземних інвестицій та інвестицій в основний капітал, в її економіку.

Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу (крупнотоварне виробництво сільськогосподарської продукції, технічне переоснащення підприємств агропромислового комплексу, розвиток комбікормової промисловості, створення розгалуженої сервісної інфраструктури) визначено як один із найважливіших напрямів інвестування областей Західного регіону

України на період до 2015 р. Отже, за своїм географічним розташуванням, багатими рекреаційними ресурсами, економічним потенціалом області Західного регіону України є привабливим регіоном для розвитку міжрегіональної та міжнародної співпраці.

Література

1. **Агропромисловий** комплекс Рівненської області. Аграрний портал. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.agrobiz.net/blog.php?blog=-agropromisloviy-kompleks-rivnenskoyi-oblasti>.
2. **Буковина**. Сільське господарство. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.dizzyweb.ehpes.com/ukr1251/bukovina/region.html>.
3. **Ворнічеса І.** Іноземні інвестиції – не панацея. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.vidido.ua/index.php/pogliad/-article/inozemni_investicii_ne_panaceja.
4. **Закарпатська** ОДА розробила проект Програми розвитку виноградарства та виноробства на 342 млн грн. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zik.com.ua/ua/news/2010/06/25/234400>.
5. **Іваницька Г.Б.** Іноземні інвестиції в АПК : монографія. – Львів : Вид-во Львівського НАУ. – С. 71-72.
6. **Інвестиції** – надійне плече іноземних партнерів. Аграрний тиждень. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.a7d.com.ua/2007/07/25/nvestic_nadjine_pleche_nozemnikh_partneriv.
7. **Інвестиційні** портрети регіонів. Тернопільська обл. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.mfa.gov.ua/data/upload/-publication/uk/ua/12751/23219.htm>.
8. **Іноземні** інвестиції прийдуть у сільське господарство. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.volyn.com.ua/-index.php?rub=2&article=0&arch=692>.
9. **Пріоритетні** галузі для іноземного інвестування в Україні. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.revolution.allbest.ru/-finance/00030262_1.html.
10. **Програма** розвитку інвестиційної діяльності в Івано-Франківській області на період до 2011 року. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.if.gov.ua/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=365>.
11. **Прямі іноземні** інвестиції. Стан інвестування АПК за період січень-червень 2009. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.minagro.kiev.ua/page/?8932>.
12. **Рівненщина** аграрна. Офіційний сайт. Рівненська обласна державна адміністрація. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.rv.gov.ua/sitenew/main/ua/4271.htm>.
13. **Стратегія** економічного і соціального розвитку України на 2004-2015 рр. Розділ XV. Здійснення активної державної регіональної політики. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.niss.gov.ua/book/varnaly/005.htm>.
14. **Українська** фінансова група. Інвестиційні послуги. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ufg.com.ua/modules.php?op=modload&name=AStatic&file=index&sid=51>.
15. **Урядовий** портал. Міністерство аграрної політики України. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.kmu.gov.ua/-control/uk/publish/article?art_id=910195&cat_id=43145.

Лыса О.И. Информационное обеспечение инвестиционной привлекательности региона

Рассмотрены основные направления совершенствования инвестиционной деятельности в аграрном секторе экономики областей Западного региона Украины. Определены пути повышения инвестиционной привлекательности в сельском хозяйстве Западного региона и меры, содействующие укреплению и повышению рентабельности сельскохозяйственного производства, улучшению инвестиционного имиджа Украины и увеличению объема привлечения иностранных инвестиций и инвестиций в основной капитал в ее экономику.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность, агропромышленный комплекс, аграрный сектор экономики.

Lysa O.I. News of the investment attractiveness of the region.

In this work the general ways for investment in agricultural sector of Western region of Ukraine are described. The ways of increasing the investment attractiveness of the agricultural industry of Western region are defined. The measures of increasing the in-

vestment attractiveness will promote and increase the profitability of agricultural production, improving the investment image of Ukraine as well as increasing foreign investment and in capital investment in its economy are described.

Keywords: investments, investment attractiveness, agro-industrial complex, agricultural sector of economics.

УДК 658.5 *Доц. І.Б. Олексів, канд. екон. наук – НУ "Львівська політехніка"*

ДЖЕРЕЛА ВПЛИВУ ГРУП ІНТЕРЕСІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Обґрунтовано необхідність побудови системи управління підприємством на основі врахування груп економіко-управлінського впливу. Також досліджено джерела формування впливу груп інтересів на діяльність підприємства в Україні та за кордоном.

Ключові слова: група впливу, вплив групи інтересів, джерела впливу груп інтересів.

Актуальність проблеми та її зв'язок з важливими науково-практичними завданнями. S. Ghoshal [1] встановив, що причинами недавніх корпоративних скандалів у Сполучених Штатах Америки є "переоцінка в останні роки Американськими корпораціями значення акціонерів при одночасній недооцінці інших економічних суб'єктів". Тому огляд діяльності підприємства тільки з позицій агентської теорії може бути неефективним. Остання теза підтримується банкрутствами великих американських корпорацій таких, як, наприклад, Енрон та ВорлдКом, чия управлінська культура була побудована на принципах агентської теорії.

Аналіз останніх наукових досліджень з досліджуваної проблеми та визначення не вирішених питань. На сьогодні, в рамках "Теорії груп впливу" розроблено класифікацію груп впливу [2], проаналізовано етичні аспекти врахування інтересів груп впливу в діяльності підприємства [3, с. 28-59], обґрунтовано необхідність врахування інтересів груп впливу при розробленні стратегії та тактики підприємства [4, с. 38-39]. Одночасно предметом цієї публікації є дослідження джерел впливу груп інтересів на діяльність підприємства, вивчення яких на сьогодні залишається незавершеним.

Мета роботи – формування чіткого розуміння поняття група економіко-управлінського впливу та дослідження джерел впливу груп інтересів на діяльність підприємства.

Викладення основного матеріалу дослідження. У літературних джерелах економічні суб'єкти, які є частиною та оточують організацію називають "групами економіко-управлінського впливу", "групами інтересів" та "зацікавленими сторонами". Фактично групами економіко-управлінського впливу можуть бути менеджмент, працівники, споживачі підприємства, державні органи влади, неурядові організації тощо. Для чіткого розуміння відмінностей між зазначеними поняттями нижче проаналізовано особливості кожного з них.

До 80-х років минулого століття ці два поняття використовували разом. Саме у 80-х роках минулого століття відбулося виокремлення поняття "група економіко-управлінського впливу" в понятті "зацікавлена сторона". Згідно зі сучасною "Теорією груп економіко-управлінського впливу" всіх економічних акторів, які є частиною організації та які її оточують називають зацікавленими сторонами [4, с. 35].